

Популяризація дитячої книги

Серія
«Світові тренди видавничої справи»

Серія «Світові тренди видавничої справи»

Популяризація дитячої книги

Дайджест-конспект

Київ ВСП 2016

УДК 001.895:655.4/.5(100)
ББК 84(4Укр)-5
П57

П57 **Популяризація** дитячої книги: дайджест-конспект / пер.,
упорядкув. Т. Хмельовська ; за ред. М.Женченко, Я. Приходи.
– К. : ВСР, 2016. – 20 с. – (Серія «Світові тренди видавничої
індустрії»).

ISBN 978-966-284-234-1
ISBN 978-966-123-743-1 (серія)

У цьому дайджесті ми намагаємося допомогти молодим авторам, видавцям дитячих книг, батькам і вчителям зрозуміти важливість дитячих книг. Подані матеріали ми відібрали спеціально для Вас з Publishing Perspectives, адже нам дуже важливо пояснити Вам процес створення книг для дітей, описати платформи для читання в усьому світі та показати інноваційність електронних книг.

Видання призначене для видавців, редакторів, молодих авторів, батьків і вчителів, які хочуть популяризувати читання серед дітей, та поціновувачів дитячої літератури.

УДК 001.895:655.4/.5(100)

ISBN 978 - 966 - 799 - 82 – 6
ISBN 978 - 966- 642 - 29 -3

© Тетяна Хмельовська переклад,
упорядкування, передмова, 2016
© Publishers Perspectives, 2016
© Digital Book World, 2016
© Валентина Пасічна, дизайн
обкладинки, 2016

Передмова

«Популяризація дитячої книги» є складником серії «Світові тренди видавничої індустрії». У дайджесті розповідається про ефективне написання дитячої книги, популяризацію читання серед дітей й допомогу електронних книжок у розвитку молодшого покоління.

На сучасному книжковому дитячому ринку дуже багато різної літератури, проте знайти якісну книжку, яка б не тільки захопила дитину на якийсь час, але й допомогла у розвитку чи вихованні, знайти доволі складно.

Останнім часом питанням дитячої літератури цікавляться все більше. Серед українських дослідників цією проблемою займалися У. Баран, Л. Звонарьова, В. Чудіновуа, також ці питання розглядаються Книжковою палатою. Проте у цьому дайджесті представлені статті іноземних дослідників і журналістів, а саме Клайва Льюїса, Ірини Лепської, Фрідріха Бьодекера.

До дайджеста увійшли вибранні статті з зарубіжних ресурсів: Publishing Perspectives, The Guardian, Writers Didget.

Дайджест вміщує матеріали за період з грудня 2015 до червня 2016 року.

Дайджест призначений учасникам видавничого процесу, які спеціалізуються на літературі для дітей, авторам-початківцям, дослідникам цієї тематики, батькам і вчителям та поціновувачам дитячої літератури.

Дайджест «Популяризація дитячої книги» створений спеціально для того, щоб допомогти молодим авторам дитячої книги створити якісний продукт, показати найкращі досягнення у популяризації книги і допомогти зрозуміти переваги електронної книги.

5 кроків ефективного автора

Клайв Льюїс

Ми пишемо оповідання для дітей, щоб навчити їх тому, чому колись навчалися самі, щоб відкрити для них джерело радості та натхнення, і, можливо, пробудити ці відчуття в собі.

Крок 1

Читайте багато дитячих книг. Відвідайте бібліотеку або книжковий магазин, витратьте декілька годин на вивчення. Подумайте, які книги вас найбільше приваблюють і чому.

Хочете писати художню чи науково-популярну літературу? Для науково-популярних книг необхідні глибокі пізнання у різних галузях, а значить, ви можете використовувати свої знання в галузі динозаврів, метеоритів або техніки.

Щоб знайти натхнення для написання гарної фантастики, читайте класику. Не обмежуйте себе останніми пу-

блікаціями, читайте книги, що пройшли перевірку часом, і спробуйте визначити, що саме робить їх вічними.

Почитайте казки. Сучасна індустрія розваг відродила інтерес до казок. Оскільки більшість казок є народним надбанням, ви можете вільно запозичувати героїв і сюжети і створювати для них нові пригоди.

Крок 2

Подумайте, для якої вікової групи ви хотіли б писати. Поняття «дитячі книги» охоплює дуже велику категорію читачів. Сюжет, зміст і тема вашої книги повинні підходити читачам за віком і приваблювати їх (пам'ятайте, що кожна книга також проходить батьківський контроль).

Книжки з картинками підходять дітям молодшого віку. Як правило, вони яскраві, тому їх публікація коштує дорого. Зате вони коротші, але вам доведеться дуже добре написати текст, щоб книжка захоплювала дитину.

Фантастика і науково-популярні книги, що складаються з декількох розділів, підходять старшим дітям. Тут перед вами відкривається набагато більше можливостей, але вам також доведеться набагато більше писати і досліджувати.

Крок 3

Вирішіть, чого у вашій книзі буде більше - тексту, ілюстрацій або ж усього порівну. Якщо книга для юних читачів, ви захочете включити в неї безліч ілюстрацій, що доповнюватимуть ваш розповідь. Якщо ви художник, то можете намалювати власні ілюстрації; так робить багато дитячих письменників. Для дітей старшого віку буде достатньо розмістити схеми, ескізи і кілька яскравих картинок, а іноді можна обійтися і без ілюстрацій.

Перш ніж шукати ілюстратора, зробіть начерки для кожної сторінки. Ви можете використовувати замість ілюстрацій фотографії. Якщо ви любите фотографувати, то використовуйте картинки з життя.

Крок 4.1

Визначтеся з основними компонентами вашої розповіді. Записуйте свої ідеї в блокнот.

Враховуйте наступні моменти:

- Хто є вашою цільовою аудиторією: діти чи дорослі?

- Більшість історій складається з наступних основних компонентів: головний герой, другорядні персонажі, сюжет, який включає в себе центральний конфлікт, проблему, кульмінацію і розв'язку.

- Науково-популярні чи інформаційні книги повинні інформувати читача про історію, людей, події, реальні речі або ж містити інструкцію «як зробити».

- Книги з ілюстраціями: для них необхідно багато кольорових картинок, що робить публікацію дорожчою

Художній твір має доносити якусь думку. У більшості дитячих книг міститься позитивний сигнал найрізноманітніших стандартів, починаючи з простих «діліться з іншими» і закінчуючи складними уроками життя, наприклад, як пережити смерть коханої людини, як піклуватися про навколишнє середовище або як поважати інші культури. Сигнал не повинен бути прямолінійним, інакше діти не сприймуть урок належним чином.

Проявіть свою винахідливість. Якщо ви пишете фантастику, це ваш шанс створити щось дурне, дивне, мрійливе або фантастичні. Що надихало вас в дитинстві? Вивчіть ці ідеї. Якщо ви пишете науково-популярну роботу, то це ваш шанс поділитися своїми знаннями і дослідженнями з майбутніми поколіннями кухарів, інженерів чи художників! Важливо не тільки бути творчим, але і точним - це баланс між легким читанням і гарантією того, що всі факти перевірені і зрозумілі дітям.

Крок 4.2

Напишіть свою першу чернетку. Не турбуйтеся про

те, як звучить ваша історія; поки що ви не будете показувати її людям. Сконцентруйтеся на тому, щоб перенести начерки вашої книги або розповіді на папір.

Враховуйте вік своїх читачів. Ваш словниковий запас, структура і довжина речень повинні відповідати віковій категорії вашої цільової аудиторії. Якщо ви в чомусь не впевнені, то поспілкуйтеся з дітьми з вікової групи, для якої ви пишете.

Пишіть короткими реченнями, які чітко передають ваші ідеї. Це один з основних принципів гарних творів для будь-якого віку.

Будьте сучасними. Навіть якщо щось вас не цікавить або здається технічно складним, це не означає, що ви зможете цього уникнути. Діти хочуть вивчати сучасний світ, тому вам, можливо, доведеться вивчити ази програмування та іншу інформацію, щоб зробити розповідь якомога достовірнішою й більш наочною для дітей.

Зробіть кінцівку твору реалістичною. Кінець не обов'язково повинен бути щасливим, це буде навіть корисніше для молодого читача, оскільки життя складається не тільки зі щасливих моментів. Кінцівка повинна відповідати книзі і не розходитися з сюжетом.

У науково-популярних книгах завжди є якийсь висновок. Це можуть бути роздуми про те, як надалі розвиватиметься дана тема, резюмування основних моментів книги, можливо, припущення про те, що читач міг би зробити, прочитати або вивчити далі. Що б це не було, не робіть кінцівку занадто довгою.

Крок 4.3

Перегляньте рукопис. Ви повинні робити це неодноразово, поки книжка не буде відполірована. Якщо ви працюєте з ілюстратором, то можете виявити, що картини змінили суть вашої книги. Перегляньте рукопис

міг би зробити, прочитати або вивчити далі. Що б це не було, не робіть кінцівку занадто довгою.

Крок 4.3

Перегляньте рукопис. Ви повинні робити це неодноразово, поки книжка не буде відполірована. Якщо ви працюєте з ілюстратором, то можете виявити, що картини змінили суть вашої книги. Перегляньте рукопис кілька разів, перш ніж представити його аудиторії.

Навчіться відмовлятися. Це може бути дуже важко, оскільки на роботу витрачено багато часу і сил, але це частина роботи письменника. Щоб бути об'єктивним, час від часу відволікайтеся від роботи і повертайтеся до неї пізніше.

Під час редагування не забувайте перевіряти граматику і орфографію. Кожне виправлення працює на користь якості вашої книги.

Покажіть рукопис іншим людям. Почніть з друзів і членів сім'ї.

Не забудьте показати книгу вашій цільовій аудиторії - дітям. Прочитайте рукопис дітям і уважно спостерігайте за ними - чи розуміють вони написане, в які моменти вони занудьгували і т.д.

Подумайте, чи зацікавить ваша книга батьків, вчителів і бібліотекарів, адже це саме ті люди, котрі будуть купувати вашу книгу, тому вона повинна бути привабливою і для них.

Як тільки ви зберете різні відгуки, починайте редагувати рукопис відповідно до них.

Крок 5

Опублікуйте книгу самостійно. Це дуже популярний і зручний варіант у видавничому світі сьогодні. Пошукайте онлайн компанії, які вам у цьому допоможуть. Можливо, ви захочете створити електронну книгу або надрукувати її. Ваші витрати на самостійну публікацію залежать тільки від вас, і ви зможете уникнути тривалого процесу публікації книги за допомогою більш традиційних засобів.

Якщо ви публікуєте книгу самостійно, у вас все ще є

шанс в майбутньому бути опублікованими традиційним видавництвом. Насправді, ви навіть зможете надати їм зразок своєї закінченої книги. Якщо вона їм сподобається, ви можете отримати контракт на подальші публікації.

Якщо ваша книжка не сподобалася агентам, можете надіслати запити і зміст безпосередньо видавцям, які приймають рукописи. Пошукайте інформацію про компанії, які публікують такі ж книги, як ваша, перш ніж зв'язуватися з видавцями напям.

Якщо вашої книгою зайнявся агент, він може попросити внести в книгу зміни, щоб зробити її привабливішою для видавця. Коли ви її закінчите, агент розішле запити видавцям, яких, на його розсуд, книга може зацікавити.

Поради

Використовуйте мову ігор. Діти не бояться показувати свій творчий потенціал і почуття гумору, тому смішні слова і фрази допоможуть підтримувати їхню зацікавленість.

Дитячі книги часто випускаються спільними зусиллями. Якщо ви наймаєте ілюстратора, будьте готові поділитися з ним гонораром.

Вірші можуть також стати прекрасною основою для дитячої книжки. Ви можете використовувати вільний вірш або рими. Якщо ви хочете римувати, то для полегшення завдання, скористайтеся словником рим.

Clive Lewis // Publishing Perspectives. – URL: <http://publishingperspectives.com/2014/16/children`s-book-category-rebranded/#.VxODs0yLTIU> (Last accessed: 23 March 2016). – Published: 16 December 2015.

©. Clive Lewis, 2015

Найкращі досягнення у популяризації читання

Ірина Лепська

У сучасному динамічному середовищі стає все важче зацікавити дитину читанням, однак роль книжки у процесі становлення підростаючої особистості залишається незамінною. Світ швидко змінюється, стає більш віртуально-мультимедійним, тому і техніки промоції читання повинні змінюватися та відповідати сучасним запитам.

Пропонуємо перелік різних за формою і змістом практик, що можуть бути використані для популяризації читання серед дітей та підлітків. Сподіваємося, що пропоновані практики з країн Європейського Союзу та Східного Партнерства надихнуть бібліотекарів, педагогів, культурних менеджерів та інших промоутерів читання реалізовувати подібні ініціативи на локальному, національному чи міжнародному рівні. Такі заходи можуть стати тими малими кроками, які потрібні для досягнення великих змін.

1. ЗІРКИ ЧИТАННЯ ПРЕМ'ЄР-ЛІГИ /National Literacy Trust (Великобританія)

Зірки читання Прем'єр-ліги – це партнерський проект Національного фонду грамотності (National Literacy Trust) та Прем'єр-ліги. Це програма, яка допомагає залучити до читання дітей і молодих людей, які не люблять читати, але обожнюють футбол. З 2012 року тисячі шкіл та бібліотек приєдналися до проекту. Програма Зірки читання Прем'єр-ліги допомагає школі зацікавити учнів, які мають невисокий рівень грамотності і вважають, що читання – це не для них. Завдяки цій програмі, особливо вдається змінити ставлення хлопців до читання та зацікавити тих, кому подобається футбол. Програма також дає можливість залучати батьків і приносити користь не лише дітям, а й дорослим. Залучення батьків може допомогти їм підвищити впевненість у собі, надихнути на вдосконалення власних навичок, а також заохотити їх більше стежити за тим, як, що і скільки читають їхні діти.

2. КНИГИ В АВТОБУСАХ ДЛЯ ЖИТЕЛІВ МІД-ДЛСБРО, National Literacy Trust (Великобританія)

Спільний проект автобусної компанії Arriva North East та Національного фонду грамотності у партнерстві з Радою Міддлсбро. Щоб заохотити до читання більше людей у цьому районі, компанія Arriva North East безкоштовно роздавала пасажирам книжки для дітей у 27 своїх автобусах. Загалом подарували 15 тис. книжок для дітей. Пасажири мали можливість читати книжки дорогою в автобусах і забирати їх із собою. Уже 9000 пасажирів принесли додому безкоштовну книгу. Місцева жителька Сильвія, прабабуся шестилітніх Лілі і Томаса каже: «Я вважаю, що це чудова ідея – діти мають чим зайнятися в автобусі і можуть згодом почитати й вдома. Я принесла їм книжку Майкла Морпурґо, і вона їм сподобалась. Вони перестали дивитись мультфільми по

телебаченню, а натомість ми почали разом читати. Вони обговорювали ілюстрації – було дуже гарно».

3. ЛІТЕРАТУРНИЙ АВТОБУС ДЛЯ ДІТЕЙ – ВЕЛИКА РАДІСТЬ ЧИТАННЯ

/Бібліотечний фонд м. Базель (Швейцарія) /

Автобус, наповнений книгами та іграшками, навідується до місцевих бібліотек та центрів, дитячих майданчиків, парків та громадських басейнів 49 тижнів на рік. Професійні аніматори з читання влаштовують спеціально розроблені та цікаві зустрічі з книжками для дітей до 12 років. Діти, які тільки починають читати, спершу знайомляться з віршами і розповідями. Діти дошкільного віку відкривають для себе багато нового: від ілюстрацій до аудіо-книг із захопливими історіями. У «Книжковій команді» школярі збираються, щоб разом зануритись у світ книг. Щороку автобус здійснює 800 поїздок і відвідує 6000 людей.

4. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТИЖДЕНЬ ЧИТАННЯ ДІТЯМ / Фонд (Польща)

Національний тиждень читання дітям (у рамках межах національної соціальної акції під назвою «Уся Польща читає дітям») має на меті виховувати читачів – освічених, культурних та розумних людей – через щоденне читання дітям вголос із раннього віку: вдома, в дитячих садках і школах. Акція закликає всіх людей, а також неурядові організації та установи, які займаються освітою молодого покоління, щодня виділяти 20 хвилин на читання вголос для дітей та підлітків. Національний тиждень читання дітям організовують з 2002 року. Щороку Фонд збирає велику кількість волонтерів (лідерів та координаторів) та розповсюджує рекламні матеріали: плакати, брошури, закладки для книг і наліпки у понад 4500 місцях по всій країні. Протягом одного тижня відбуваються тисячі подій: паради літературних героїв, кон-

курси, виступи і відкриті читання, як організують батьки, вчителі, бібліотекарі, митці, представники влади, ЗМІ та церкви з усієї країни. У 2011 році спільно з чеською організацією «Кожен чех читає дітям» було проведено Перший міжнародний тиждень читання дітям.

5. СОЦІАЛЬНА АКЦІЯ «ПЕРША КНИЖКА ДЛЯ МОГО МАЛЮКА» /Фонд (Польща)

Понад 90%пологових будинків по всій країні отримали більш, ніж 72500 наборів під назвою «Перша книжка для мого малюка», які вручили молодим мамам. Набір, до якого входить книжка і DVD-диск із навчальним фільмом та колісковими, розробив фонд «ABCXXI – уся Польща читає дітям» для того, щоб заохотити молодих батьків читати своїм малюкам від народження. Проект має на меті підвищити серед молодих батьків розуміння того, що щонайменше 20 хвилин читання вголос щодня позитивно впливають на мовний, психологічний і розумовий розвиток дитини, а також задовольняють її емоційні потреби. Проект здійснений та фінансований Міністерством культури і національної спадщини Польщі.

6. КНИГИ І ФІЛЬМИ В КІНОТЕАТРІ «АГРАФКА» KinoAgrafka (Польща)

Серія зустрічей, на яких аніматор зачитує уривок із книги, після чого відбувається перегляд її екранізованої адаптації або іншого фільму на схожу тематику. Найчастіше показують мультфільми, створені видатними творцями анімації. У кінотеатрі «Аграфка» також діє бібліотека дитячої літератури – «Бібліотека дитини». Проект створений для наймолодших читачів. Після читання та перегляду, дітей запрошують до студії, де за допомогою кольорів та форм вони можуть виразити свої враження від фільму та книги. Це надзвичайно розвиває їхню уяву. До участі у проекті запрошують спеціалістів із досвідом роботи з дітьми. Програма пропонує най-

цікавіші книги польських та зарубіжних авторів. Це також чудова можливість для батьків пригадати улюблені казки і мультфільми дитинства.

7. СМАКУЙ КНИГИ З ХЕППІ МІЛУ /McDonald's, Фонд читання (Німеччина)

Спільно з німецькою фундацією читання «Фонд читання», МакДональдз має намір замінити іграшки, які входять до відомого Хеппі Мілу, книжками, маючи на меті підвищити рівень грамотності дітей. Усі запропоновані книжки – високої якості. Фундація «Фонд читання» підтвердила, що обрані книги відповідають вимогам дитячої аудиторії певного віку. Батьки можуть самі обрати бажану книгу. Пропонуються книги різних жанрів: від художньої літератури – до нехудожньої. Є книги, які можна читати вголос малюкам, а є й такі, які старші діти залюбки читатимуть самостійно. Значна кількість книжок уже знайшла нових власників. Під час проведення цієї акції у вересні 2012 р. у Німеччині чотири мільйони книжок потрапили до сімей з дітьми віком від п'яти до десяти років. Ця акція діє як своєрідний місток до дітей, які зростають у сім'ях, де книгам і читанню приділяють недостатньо уваги для того, щоб діти змогли здобути функціональні навички читання.

8. SPOKES (Спиці) (Спокс) / ПІДТРИМКА БАТЬКАМ В ОСВІТІ ДІТЕЙ (Великобританія)

SPOKES (Спиці) (Спокс) – це проект, що має на меті надати батькам необхідні вміння та навички, з якими вони зможуть допомогти своїм дітям навчитись читати. Щотижня протягом трьох місяців батьки відвідують заняття, на яких педагоги-психологи та спеціалісти із допомоги батькам демонструють прості навчальні методи, які батьки зможуть використовувати, навчаючи своїх дітей читати. Два основні методи, які опановують батьки, – «Пауза. Підказка. Похвала» та «загально мовний» підхід

до читання. Метод «Пауза. Підказка. Похвала» підказує батькам, що робити, коли дитина не може прочитати слово. Згідно з «загально мовним» підходом батькам рекомендують прочитані книжки не відкладати, а обговорювати зі своїми дітьми

9. ГРАЄМО І НАВЧАЄМОСЬ ІЗ ДИТЯЧИМИ ВІРШИКАМИ /Громадська бібліотека GGG (Швейцарія)

Батьки та їхні малюки мають можливість щомісяця відвідувати зустрічі, на яких діти вперше знайомляться із книжкою через вірші, пісні та історії. Організатор цих зустрічей – громадська бібліотека GGG. Дитячі віршики – найкоротші з усіх можливих історій, у яких є все, що творить літературу: звучання, ритм і зміст. Це водночас перше знайомство зі світом літератури і книг. Під час цих зустрічей під керівництвом досвідчених спеціалістів звучать веселі казки та проводяться словесні та пальчикові ігри. Старі вірші знову оживають, коли їх несподівано по-новому адаптують для наймолодших відвідувачів бібліотеки. Тут можна почути вірші свого дитинства та почитати вголос чи просто погортати яскраві дитячі книжечки з малюнками. Дорослі також можуть отримати інформацію стосовно букварів.

10. ВЕЛИКА РАДІСТЬ ЧИТАННЯ «FUN-PASS» / Бібліотечний фонд м. Базель (Швейцарія)

Кожного літа й зими, починаючи з 2002 року, громадська бібліотека GGG (GGG Public Library (Швейцарія) просуває особливі проекти, що мають на меті привити дітям шкільного віку бажання читати. Взимку, під гаслом «Відкрий книжкові місця Базеля», діти відвідують бібліотеки Базеля та Ріена. У кожній бібліотеці є цікаві головоломки для розгадування. В ігровій формі діти знайомляться зі скарбами, які може запропонувати бібліотека. Той, хто вирішує всі головоломки, може взяти участь у малюванні з привабливими призами. Літній квиток «Fun-pass» (Роз-

важальний квиток) заохочує дітей читати по 15 хвилин в день, коли це тільки можливо. Вони можуть додати цей «день читання» у свій особистий читацький гід-буклет. Ті, хто читають доволі часто, також беруть участь у розіграші. Класи також можуть брати участь в цих конкурсах і, якщо пощастить, можуть «заробити» гроші для своїх класних колекцій.

11. WWW CAMPAIGN /Міська громадська бібліотека міста Вроцлава (Польща)

Проект «www» («Прийди. Візьми. Відпочинь») орієнтований на підлітків. Заохочення підлітків до читання є корисним досвідом, оскільки з цією категорією найважче працювати. У межах проекту було розроблено ряд друкованих матеріалів для підлітків, серед яких запрошення на арт події, закладки, карта «А ви знаєте, де розташована ваша бібліотека?». Діти оцінюють книги, які вони читають, маркуючи їх відповідними позначками«НІТ. ОК. КІТ». Пізніше бібліотекарі обробляють ці відповіді та враховують результат при подальшому замовленні книжок для підлітків. Також була створена особлива інтернет-сторінка для підлітків - «Молодь» («Youth»), де вони можуть знайти цікаву інформацію стосовно книг і подій у бібліотеці. Крім того, було проведено ряд заходів для підлітків.

12. СЛІДАМИ СЛІВ ТА ОБРАЗІВ /Helene-Lange-Gymnasium (Німеччина)

Для просування читання в гімназії у навчальному процесі застосовуються цілі застосовуються графічні новели. Проект поєднує теорію і практику з інтересами школярів: графічні новели розповідають складні історії комічним чином і промовляють через креативні конструкції і комбінації слів та зображень до тих, хто не надто охоче читає. У першу чергу, за допомогою проекту, учні середньої школи (8-10 класи) заохочуються до читання. Мета проекту сприяє тому, щоб втрата інтересу до читання, яка часто

відбувається у підлітковому віці, не була такою відчутною. Окрім цього, проект залучає учнів до нових форм літератури, які принесуть їм радість і будуть сучасними.

13. ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ «КНИГОМАНІЯ»/ГО «Форум видавців» (Україна)

Всеукраїнський конкурс дитячого читання «Книгоманія» – це відкрите змагання між підлітками 12-14 років з усієї України. Відбувається щорічно, починаючи із 2002 року, та триває з січня по квітень. Конкурс відбувся у 370 районах, 141 місті, понад 8600 школах та у 880 дитячих і сільських бібліотеках. Протягом кількох місяців школярі 6-8 класів читають книжки та роблять записи у своїх читацьких щоденниках. Конкурс має на меті розвинути у дітей регулярну звичку читати у позашкільний час, а також продемонструвати, що можливо перемогти лише завдяки тому, що ти багато читаєш. Конкурс включає чотири етапи. Два переможці з кожної області отримують можливість приїхати до Львова на Міжнародний фестиваль дитячого читання «Книгоманія».

14. ФЕСТИВАЛЬ ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ «КНИГОМАНІЯ» /ГО «Форум видавців» (Україна)

Міжнародний фестиваль дитячого читання «Книгоманія» відбувається, починаючи із 200 року, та охоплює ряд активностей, спрямованих на популяризацію читання серед дітей та підлітків від 4 до 14 років. Це єдина в Україні та одна із небагатьох у Центрально-Східній Європі подія, що цілковито присвячена дитячій літературі та читанню. За роки фестиваль відвідало більше, ніж 65000 дітей та їхніх батьків, авторів, видавців, дослідників, педагогів та інших зацікавлених осіб. Завдяки спілкуванню з відомими людьми та участі у різноманітних подіях, діти дізнаються, що читання є не лише корисним, а й веселим і цікавим. Формат фестивалю дозволяє залучити дітей до читання різними шляхами – за допомогою творчості, спорту, ігор й

інших методів дозвілля. Протягом трьох днів фестивалю відбувається понад 300 подій, зокрема Урочиста церемонія нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу читання, зустрічі з українським та іноземними письменниками, літературні читання та квести, майстер-класи з різних видів творчості, дискусії, змагання та розваги.

15. ЧИТАЦЬКИЙ МАРАФОН /ГО «Форум видавців» (Україна)/

«Читацький марафон» – щорічна серія заходів, спрямована на підвищення свідомості школярів і популяризацію сучасної української літератури серед учнів Львова. Відбувається у партнерстві із міським та обласним департаментами освіти із 2008 року у школах, бібліотеках та дитячих дошкільних закладах. За цей період у 135 навчальних і культурних закладах відбулося 482 зустрічі із 103 письменниками зі Львова, Тернополя, Івано-Франківська, Ужгорода та Києва. Завдяки проекту вдається залучити не лише тих дітей, що вже цікавляться читанням, а й так званих не читачів. Загалом, за усі роки більш ніж львівських 18000 учнів взяло участь у подіях марафону. Серед подій – зустрічі з авторами, майстер-класи, презентації книжок. Марафон відбувається щороку у квітні-травні перед Міжнародним фестивалем читацького читання «Книгоманія».

16. КОНКУРС ЧИТАЧІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ/ Національна парламентська бібліотека (Грузія)

Національна парламентська бібліотека Грузії запустила новий проект, спрямований на заохочення читачів, популяризацію читання та поширення грамотності в Грузії у 2014 році. Конкурс буде проводитись щорічно, і кожен читач Національної бібліотеки матиме можливість брати участь. Згідно з вимогами «Конкурсу читачів 2014», кожен учасник зобов'язаний прочитати «Антоніо і Давида» Джемала Карчхадзе і «Стороннього» Альбера Камю. Учасники пройдуть тести, створені за цими роботами. Кандидати,

що потрапили в остаточний список будуть запрошені на другий тур, де учасники повинні представити на розгляд журі дві презентації про книгу. Три автори кращої презентації будуть оголошені переможцями. Призер, що посів перше місце, і отримає сертифікат «Переможець конкурсу читачів 2014». Призер, що посів друге місце отримає винагороду від компанії Geocell: «Geocell Connect» і пакет «Mat». Призер, що посів третє місце, отримає шахи оригінального дизайну і книги, видавництва «Діоген» та «Інтелект» («Diogene» and «Intellect»). Переможці отримають призи на церемонії нагородження в Національній бібліотеці.

17. ОЛІМПІАДА З ЧИТАННЯ/Видавництво «Antares», *dasaran.am* (Вірменія)

Видавничий дім «Антарес» у співпраці з веб-порталом *dasaran.am* організовує «Олімпіаду з читання» для дітей 6-х класів, починаючи з 2012 року. Олімпіада розроблена на основі німецької моделі *Vorlesewettbewerb* (Змагання з читання), що проводяться в Німеччині з 1946 року, і завжди вважались дуже важливим засобом для залучення широкої громадськості до книжок та читання. Метою Олімпіади з читання у Вірменії є підкреслення важливості читання серед школярів. Переможці конкурсу мають стати героями для їх сімей, шкіл та районів завдяки своїй любові до читання та знань загалом. Таким чином, школи, в яких навчаються учасники, що перемогли на шкільному, міському, та обласному рівні змагань, отримують такі призи як нові бібліотеки, або нові книжки для діючих шкільних, міських, районних та сільських бібліотек. Учасники та члени їх сімей також отримують різні призи від організаторів, інших партнерів і спонсорів конкурсу, а кількість партнерів зростає з року в рік. Олімпіада з читання, що проводяться в Німеччині з 1946 року, і завжди вважались дуже важливим засобом для залучення широкої громадськості до книжок та читання. Метою Олімпіади з читання

у Вірменії є підкреслення важливості читання серед школярів. Переможці конкурсу мають стати героями для їх сімей, шкіл та районів завдяки своїй любові до читання та знань загалом. Таким чином, школи, в яких навчаються учасники, що перемогли на шкільному, міському, та обласному рівні змагань, отримують такі призи як нові бібліотеки, або нові книжки для діючих шкільних, міських, районних та сільських бібліотек. Учасники та члени їх сімей також отримують різні призи від організаторів, інших партнерів і спонсорів конкурсу, а кількість партнерів зростає з року в рік.

Iryna Lepska. c Top achievements to promote reading // The Guardian. – URL: <http://www.theguardian.com/books/booksblog/2016/march/19/Top-achievements-to-promote-reading> (Last accessed: 23 March 2016). – Published: 19 March 2016.

Як допомагає електронна книга?

Фрідріх Бьодекер

Створення електронної книги сьогодні є напрямком, що активно і стрімко розвивається. Така книга дозволяє втілити найсміливіші ідеї автора, оскільки її можна зробити інтерактивною. Якщо ви хвилюєтеся, що діти не сприймуть вашу електронну книгу, то забудьте про всі страхи. Ми доведемо вам, чому електронна книга буде корисною для дитини, чому вона зможе її навчити і які якості розвине.

Головний принцип дитячої електронної книги – граючись, навчаймося. Часто електронні книги використовують не тільки для дозвілля дитини, але і в дошкільному навчанні. Легко і ненав'язливо дитина зможе швидко освоїти абетку, рахунок, покращити навички читання, розпізнавання кольорів чи геометричних фігур, познайомитись з різними тваринами та рослинами, дізнаватися про визначні місця світу, побачити картини відомих художників, почути звучання музичних інструментів і т.д.

Від звичайного перегляду карток або паперових книг електронна книга відрізняється таким:

- електронна книга не містить шкідливих випарів фарби та неякісного паперу;
- стандартна електронна книга використовує близько 500 кольорів та близько 1000 відтінків;
- електронна книга є компактною, оскільки підлаштовується під будь-який гаджет, а отже, забезпечує зручність;
- на одному гаджеті може бути скачано більше ніж одну книгу;
- ви можете самі редагувати електронну книгу (змінювати розмір шрифту і орієнтацію сторінки для зручності вашої дитини);
- в більшість електронних книг вбудовано пошук, що значно спрощує роботу дитини з книгою;
- а найголовніше – електронна книга є інтерактивною. Вона розвиває мислення дитини, допомагає візуалізувати отриману інформацію, покращує її сприйняття та засвоєння;

Отже, що ж дає дитині електронна книга?

1. переглядаючи електронну книгу багато разів, дитина швидше і краще засвоює інформацію;
  2. дитина вчиться зіставляти картинку і звук;
  3. дитина намагається наслідувати звуки, які почула, повторює їх, що також впливає на запам'ятовування та дозволяє розвивати мовлення;
  4. класифікує навколишній світ, впізнає оточуючі предмети;
  5. формує цілісне уявлення про світ, у якому живе;
- Використання електронних книг може супроводжувати й ілюструвати розповідь вихователя чи вчителя, збагачувати його розповідь, робити її більш доступною і простішою для запам'ятовування. Це дозволяє сприймати інформацію не тільки на слух, але і візуально. Таке використання одночасно декількох каналів сприйняття

інформації підсилює навчальний ефект.

Кожен перегляд електронної книги викликає у дітей емоційний підйом. Часто у електронних книгах розміщені своєрідні ігри, що мотивують дітей працювати краще. Навіть невдалий хід гри внаслідок прогалин у знаннях спонукає звертатися за допомогою до педагога або самостійно домагатися знань у грі.

Займатися з малюком по електронним книгам потрібно регулярно, але недовго: для початку 3 - 7 хвилин в день буде достатньо, пізніше можна продовжити до 15 хвилин.

Електронні книги дають змогу покращити:

1. розвиток мовлення — дитячі електронні книги включають в себе серії вправ зростаючої складності, що дозволяє враховувати індивідуальні можливості дитини. Робота з усіма вправами проводиться з опорою на зорове і слухове сприйняття;

2. знання математики — серія електронних книг призначена для розвитку елементарних математичних уявлень дитини. Тут вона навчається рахунку, закріплює знання про розміри предметів, їх форму, знайомиться з геометричними фігурами;

3. цікавість до казок. Окремий розділ, який дозволить виховати у дитини почуття прекрасного, допоможе розвинути уяву, зробить процес навчання цікавішим за розрахунок інтерактивних елементів на сторінках;

4. ознайомлення з художньою літературою загалом — в електронні книги включені вірші, прислів'я та скоромовки, загадки, вікторини. Збірник дитячих електронних книг містить мовні ігри, вправи, заняття з елементами драматизації, спрямовані на формування мови, що необхідно для усвідомлення явищ мови, розвитку мовної здатності дитини, формування пізнавальної діяльності;

Застосування електронних книг — справжній скарб для розвитку дитини, її уяви. Дитячі електронні книги —

найважливіший елемент в освіті та розвитку маленької дитини. Якісне зображення, хороший звук, зручний шрифт — все в сукупності робить електронну книгу улюбленицею, як для батьків, так і для дитини. Розважаючись, малюк поступово і непомітно навчається новому. Діти різні і для кожної окремої дитини слід виробити індивідуальний підхід при перегляді книги, такий, який був би їй до душі, щоб дитина із задоволенням чекала наступного разу. Тільки тоді дитячі електронні книги допоможуть всебічно розвинути її здібності.

Friedrich Bödeker, it helps e-book// Writer's Didget. – URL: <http://www.writersdidget.com/> it helps e-book (Last accessed: 23 March 2016). – Published: 13 January 2016.

© Friedrich Bödeker, 2016

Іменна Довідка

Альберт Камю (Albert Camus) — французький романіст, філософ, публіцист, один з лідерів філософсько-мистецького напрямку екзистенціалізму. Лауреат Нобелівської премії з літератури 1957 року.

Клайв Льюїс (Clive Lewis) — літературний критик, письменник, журналіст.

Ірина Лепська (Iryna Lepska) — директор з розвитку та міжнародних зв'язків ГО «Форум видавців», координатор в Україні міжнародної програми BookPlatform.

Джемал Карчхадзе (Jemal Karchkhadze) — грузинський письменник, один з найзначніших грузинських прозаїків ХХ століття.

Майкл Морпурґо (Michael Morpurgo) — автор ста книг, голова п'ятнадцяти благодійних дитячих організацій і фестивалів.

Фрідріх Бьодекер (Friedrich Bödeker) — німецький журналіст, автор відомих публікацій у галузі електронних й інтерактивних книг.

Зміст

Передмова	3
5 кроків ефективного автора	5
Найкращі досягнення у популяризації читання	11
Як допомагає електронна книга	22
Іменна довідка	26

Інформаційне видання
Серія «Світові тренди видавничої індустрії»

Популяризація дитячої книги
Дайджест-конспект

Керівники проекту: Марина Женченко,
Мирослава Прихода
Перекладач та упорядник Тетяна Хмельовська
Редактор Тетяна Хмельовська
Технічний редактор Тетяна Хмельовська
Коректор Орина Федорових
Дизайнер обкладинки Валентина Пасічна

Формат 80x132/32. Обл.-вид. арк. Ум. друк. арк. 0. Тираж 0 пр.
Зам. № 3–678.

Видавництво «ВСР»
вул. Мельникова 36/1, вул. Мельникова, 36/1, м. Київ, 04119
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 218 від
12.10.2015.

ВАТ «Поліграфкнига»,
вул. Довженка 3, м. Київ, 03057
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 345 від
12.07.2000.

